

Uitgangspunten voor Samenwerking

Publiek Private Samenwerking - Online content moderatie

Achtergrond

Bij het tegengaan van online seksueel misbruik van kinderen heeft publiek-private samenwerking (PPS) over de afgelopen jaren haar meerwaarde bewezen. Het besef is daarbij gegroeid dat het beschermen van burgers op het internet een taak is van de partijen uit de Nederlandse internetwaardeketen en de Nederlandse overheid samen. De EU heeft met de invoering van de wet inzake digitale diensten (Digital Services Act/*DSA*), een wettelijke kader vastgelegd dat van toepassing is in de hele EU. Een doelstelling van de *DSA* is het tegengaan van de verspreiding van illegale online inhoud via tussenhandeldiensten. Illegale inhoud is alle informatie die op zichzelf of in verband met een activiteit indruist tegen het Unierecht of het nationale recht. Voor een goede uitvoering en implementatie van de *DSA* en met name het daarin neergelegd notice-and-action mechanisme voor het melden van illegale inhoud hechten de partijen uit de Nederlandse internetwaardeketen en de Nederlandse overheid aan een nauw en constructief overleg op basis van onderling vertrouwen en gelijkwaardigheid.

Om in dit kader werkwijzen vast te stellen voor Notice-and-Takedown (*NTD*) en Notice-and-Action (*NTA*) binnen de kaders van de *DSA* is een publiek-private samenwerking online content moderatie opgezet. Dit document bevat de uitgangspunten voor deze samenwerking. Door deel te nemen aan deze PPS committeren deelnemende partijen zich aan deze uitgangspunten. Het staat deelnemers vrij om deelname aan de PPS te stoppen.

Deelnemende partijen in de publiek-private samenwerking online content moderatie

De *DSA* omvat regels voor onlinetussenhandeldiensten. De PPS online content moderatie is daarom in ieder geval relevant voor:

- Online tussenhandeldiensten, waaronder onlineplatformen, zoals onlinemarktplaatsen, appstores, deeleconomieplatformen en socialemediaplatformen;¹
- Partijen die geen rechtstreekse relatie met eindgebruikers (consumenten) hebben maar data opslaan zoals (cloud)hosters, CSP's; en
- Partijen die dieper in de infrastructuur keten -of juist aan het begin- opereren en alleen betrokken zijn bij het neutraal vervoeren van data (ISP's, Internet exchanges, DNS providers).

Vanuit de publieke sector is de PPS relevant voor nationale overheden met een beleidsverantwoordelijkheid op het terrein van online content moderatie.

Daarnaast is het relevant wanneer ook vertegenwoordigers van (mede) door de overheid gesubsidieerde meldpunten voor het uitvaardigen van verwijderverzoeken van vormen van illegale content aansluiten bij de PPS.

¹ Voor zeer grote onlineplatformen (Very Large Online Platforms – VLOPs; platformen die meer dan 10% van de Europeanen (dus 45 miljoen gebruikers) bereiken) zijn specifieke regels vastgesteld, waarbij het toezicht op de naleving voor een groot gedeelte op EU-niveau is belegd. Voor VLOPs staat deelname aan de PPS open, maar ten aanzien van deze partijen geldt dat zij niet op alle punten gecommiteerd kunnen worden aan de gemaakte afspraken op nationaal niveau.

Deelnemers in de PPS erkennen dat elke categorie onlinetussenhandelsdiensten eigen karakteristieken en belangen, dan wel verplichtingen heeft en dat sommige diensten worden vertegenwoordigd door koepel- en brancheorganisaties.

Het staat de deelnemers aan de PPS vrij om – in overleg – ook andere partijen uit te nodigen binnen de samenwerking, op incidentele ofwel op structurele basis. De coördinatie van de PPS online content moderatie is belegd bij ECP – Platform voor de Informatie Samenleving.

Ambities

Het publiek-private samenwerkingsverband online content moderatie heeft de volgende ambities:

- Er is een transparante systematiek om online content te *flaggen*, melden, beoordelen en – indien sprake is van illegale content – ontoegankelijk te maken of te verwijderen (daar waar de DSA dit toewijst), op een wijze die – conform de doelstellingen van de wet – waar mogelijk de rechtszekerheid, de rechtsgelijkheid en de fundamentele grondrechten van burgers versterkt, rekening houdend met beperkingen en het fundamentele belang van vrijheid van meningsuiting;
- NTD/NTA-systemen worden door de (Nederlandse) partijen uit de internetwaardeketen zoveel mogelijk op eenzelfde manier toegepast, binnen de kaders van artikel 16 van de DSA;
- Intermediaire diensten, hostingdiensten, online platformen en de overheid blijven in dialoog over gezamenlijke uitdagingen met betrekking tot online content moderatie en NTD/NTA-afspraken. De verschillende deelnemers voelen zich gehoord in hun behoeftes en belangen met betrekking tot online contentmoderatie en tonen zich daarom welwillende partners;
- Er is duidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden van enerzijds de verschillende categorieën onlinetussenhandelsdiensten en anderzijds de overheid met betrekking tot online content moderatie en de uitvoering daarvan in de praktijk;
- Deelnemers zijn zich bewust van, en handelen conform, de uitgangspunten en vereisten van de DSA, en nemen deze uitgangspunten als basis voor hun besluiten. Deelnemers opereren transparant, betrouwbaar en voorspelbaar en erkennen dat de effecten van nieuwe wet- en regelgeving pas na bepaalde tijd zichtbaar worden; en
- De kwaliteit en effectiviteit van online content moderatie blijft op hoog niveau en wordt waar mogelijk verbeterd door een hoger gezamenlijk kennisniveau en heldere afspraken in PPS-verband.

De PPS creëert een overlegstructuur waarbinnen de deelnemers ervaringen kunnen uitwisselen, afspraken kunnen maken en ‘*best practices*’ kunnen definiëren; dit alles om de samenwerking te optimaliseren binnen ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

Reikwijdte

Binnen de PPS online content moderatie ligt de focus op het inrichten van het proces van ‘*flagging*’, melden, beoordelen en ontoegankelijk maken van vormen van online content die strafbaar of onmiskenbaar onrechtmatig zijn. In Europees verband wordt aan deze vormen van online content vaak gerefereerd als “illegale content”. Hoewel een internet tussenpersoon vaak een bredere definitie aanhoudt van illegale content, zal de focus in deze PPS liggen op de illegale en onmiskenbaar onrechtmatige content.

Binnen de PPS kan ook worden gesproken over hoe moet worden omgegaan met content die niet illegaal is, maar wel tot ongewenste maatschappelijke gevolgen kan leiden (“*lawful but awful*”). Het gaat dan niet om het verwijderen of ontoegankelijk maken van dit materiaal (dat is problematisch in het kader van de vrijheid van meningsuiting), maar wel over aanpalende maatregelen die genomen

kunnen worden om de negatieve maatschappelijke gevolgen tegen te gaan. Ook nieuwe online fenomenen kunnen binnen de PPS worden geduid. Bij vormen van content die door de overheid niet expliciet onder de noemer “illegaal” worden gebracht, blijft de uiteindelijke beoordeling altijd aan de internet tussenpersoon zelf.

De PPS zal geen nieuwe juridische verplichtingen opleggen aan deelnemers anders dan de verplichtingen die reeds uit de wet volgen. Private partijen benadrukken dat ze het recht behouden om verzoeken vanuit overheidspartijen anders zullen behandelen dan formele vorderingen tot verwijdering.

Buiten de reikwijdte van de PPS valt:

- het modereren van content op het *dark web* of in niet-openbare chatgroepen;
- het in wet- en regelgeving vastleggen van het strafbare of onmiskenbaar onrechtmatige karakter van specifieke online uitingen; en
- het modereren van online gedragingen, zoals phishing of verspreiding van ransomware.

Werkwijze en communicatie

De KBG is het orgaan waarbinnen de deelnemers onderling overleggen en afspraken maken. Specifieke onderwerpen kunnen worden uitgediept in expert-werkgroepen, die hun adviezen en aanbevelingen terugkoppelen aan de klankbordgroep. Een kerngroep, is verantwoordelijk voor de praktische ondersteuning van de PPS door voor zowel klankbordgroep als werkgroepen bespreekpunten te agenderen, te notuleren, voortgang te bewaken en de voortgang van de door de klankbordgroep geformuleerde actiepunten te bewaken.

Communicatie over de PPS moet altijd stroken met de doelstellingen ervan. Het uitgangspunt is openheid en transparantie. Tegelijkertijd is het essentieel dat deelnemers zich vrij en veilig voelen om op vertrouwelijke basis vraagpunten, knelpunten en persoonlijke bezwaren in te brengen in de diverse gremia binnen de PPS. Afgesproken wordt daarom dat deelnemers, indien zij naar buiten toe communiceren, dat alleen vanuit hun eigen organisatie doen en niet namens de PPS, en daarbij alleen eigen standpunten verkondigen.

Deelname en verantwoordelijkheden

Deelname aan de PPS is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Deelnemers participeren actief in de Klankbordgroep en stellen capaciteit en of middelen ter beschikking om knelpunten verder uit te werken in de werkgroepen. ECP – Platform voor de Informatie Samenleving stelt projectsecretarissen ter beschikking om de vergadering in te plannen, te begeleiden, input van deelnemers uit te werken en af te stemmen met het kernteam.

Deelnemers aan de PPS onderscheiden zich in positieve zin door verantwoordelijkheid te nemen en kunnen niet worden aangesproken op het handelen van partijen die zich afzijdig houden van de PPS.

Bijlage I

Op dit moment (5-10-2023) zijn de volgende partijen deelnemers aan de publiek-private samenwerking online content moderatie:

- Amsterdam Internet Exchange (AMS-IX)
- Autoriteit Online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM)
- De politie
- Dutch Cloud Community (DCC)
- Gemeente Amsterdam
- Google/Youtube
- Het ministerie van Binnenlandse Zaken
- Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Het ministerie van Justitie en Veiligheid
- Het Nederlands Security Meldpunt/Abuse IO
- KPN
- Meta
- Microsoft
- Nationale Beheersorganisatie Internet Providers (NBIP)
- NL Confidential/Meld.Online Discriminatie (MOD)
- Offlimits
- Openbaar Ministerie
- SIDN
- Snap
- TikTok
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Vereniging van Registrars (VVR)
- VodafoneZiggo
- WeTransfer

Toehoorders

- Autoriteit Consument & Markt (ACM)²

² ACM is geen deelnemer van de uitgangspunten voor samenwerking en neemt (voor zover deelnemers daar geen bezwaar tegen hebben) alleen als toehoorder deel aan de gesprekken om kennis op te doen over de praktijk.